

1. Giriş

T.C. Sevr'den sonra bugün yine paylaşılma tehdidi altındadır. Yaklaşık 200 milyar \$'ı bulan, veya çok kısa sürede (yaklaşık 2 yıl) bulacak olan dış borç miktarı dönümü 1500-2000 \$'dan hesaplanırsa, 400 milyon dönüm olan ekilebilir tarım arazilerinin %25-35'inin satılmış olduğu anlamında alınabilir.

Bugünkü 170 milyar \$ dolayında olan dış borcun yıllık faizi ise yaklaşık 20 milyar \$ dolayında olup, ancak Trakya ekilebilir arazisinin ancak neredeyse tümünün satışıyla karşılanabilecek kadar ağırdır.

Gerek borç faizinin, gerekse anaparanın ödenmesi iki yolla olası görülebilir:

1. Daha az tüketip, daha fazla üretip, rekabet gücü olan bu üretimimizi dışsatımla değerlendirerek.
2. Elimizdeki ekonomik değeri olan toprak, hammadde, insan vb. kaynaklarımızı yurt dışına satarak veya kiralarak.

Her iki yöntem de bugüne değin denenmiş ve başarı sağlanamamıştır. Bu başarısızlık üretebildiğimiz katma değer azlığındandır. Katma değer üretmeksizin ham toprak, ham toprak ürünü veya ham madde satışıyla mamul madde alımını sağlamak ancak ham ürünlerin çok bol varlığıyla ilintilendirilebilir. Başarısızlıktan çıkan sonuç da bunların çok bol olmadığı, hatalı olarak bol olduklarının varsayıldığı olmalıdır.

Katma değer üretebilmenin bireysel ve toplumsal yönleri vardır. Her iki yönün de geliştirilmesinin vazgeçilmezi eğitimidir. Bireyin ve toplumun eğitimi gerekir.*

Toplumumuz oldukça eski bir tarihte eğitimin önemini kavramıştır ve Tanzimat'tan, hatta daha eskilerden bugüne çağdaş eğitim veren kurumlar kurmaya ve yaşatmaya çalışmıştır. Bu konuda da başarısız olduğumuz gerçektir. Nedeni de açıktır: Eğitim bir ivmelendirme, bir hızlandırma değildir. İvmelendirdiğimiz bireyleri, çeşitli nedenlerle ve özellikle başlangıç uygulayıcılarının ve tüm iş başında olan orta yaş bireylerinin eğitim/öğretim eksikliği nedeni ile, kendileri için planlanmış yerlere konumlandırmayı başaramamışızdır. Sağlık (ruh+beden), adalet, sosyal adalet, uluslararası ve ulusal işbölümüne dayalı eğitilmiş emeğe gereksinme duyan işyerleri ve diğer tamamlayıcıları olmaksızın yalnız başına eğitim ancak edimsiz düşünmeye benzetilebilir ve kayda değer sonuç aldırılmaz. Tamamlayıcılarından yoksun eğitim içerisinde eskiden yeniye geçişte, birçok eski hatalı davranış biçimi varlıklarını sürdürmüşler ve "müderisler" (ders verenler) "profesör" (meslek kazandıran) olamamışlar, talep ettiklerini ezberleyenler (talebeler, öğrenciler) de ezberlemeye devam etmişlerdir.

Üretim-tüketim alışkanlıklarımızda köklü değişiklikler yapmamız, bunun için de toplumsal kültürümüzde köklü değişiklikler yapmamız gerekmektedir. Bu "köklü değişiklikler" o ölçüde köklü olmalıdırlar ki "Altyapı üstyapıyı belirler." saptamasını yadsınsınlar. O denli köklü olmalıdırlar ki göreceli erken buluşun özellikle beyin üzerindeki etkilerini nötralize edebilsinler.

Bunun için düşüncelerimizin hayatımızın neredeyse tümüne yön vermesi gerekmektedir. Bu alışlagelmiş dışı davranış biçimi toplum içerisinde değişik bireylerce değişik ölçülerde uygulanıyor olabilir ancak her bireyde bu ölçüğün değiştirilmesi, düşüncenin edimler üzerindeki etkinliğinin artırılması yönünde değiştirilmesi gerekmektedir.

Umar yine eğitimedir.

* Ek-1 'e bakınız.

2. Eğitim

Hemen tüm canlıların temel davranışları arasında önemli bir yer tutan eğitim-öğretim-öğrenim-öğretim döngüsünün başlangıcı olan eğitimin temeldeki amacı yaşamak, yani bireysel ve türsel yaşamın sürdürülebilmesidir. Bunu bizden çok daha basit canlıların 1.-2. nesil ilişkilerinde, özellikle anne-yavru ilişkilerinde kolayca gözlemek olasıdır.

Duygu ve düşünce hayatı göreceli olarak oldukça gelişmiş bir yapı gösteren insanda da ebeveyn yavru-bağı baskınlığını sürdürürken yerelden globale doğru çok yönlü bir açılma görülür. Baskın açılımlar şu şekilde sıralanabilirler:

1. Daha basit canlılarda eğitimin amacı yaşamak, ola ki sağlıklı yaşamak (onların dünyasında sağlık yaşamın vazgeçilmezidir) iken insanda bu amaca bir nitelik daha eklenir ve amaç sağlıklı ve mutlu yaşamak şekline dönüşür.
2. Nesil-akrabalık ilişkileri biraz daha yaygınlaşır ve anne-yavru bağı kişi-yakın akraba-akraba-klan bağına dönüşür.
3. Tinsel bir yapı ve sonuçta birtakım özellikler taşıdığına yönelik işaretler görülen insanın evrenle arasında kurmayı başardığı köprüler hatta ola ki evrenin insanla kurduğu köprü, bir ikinci yaşam düşüncesine bağlı olarak veya bazen de ondan tümüyle bağımsız olarak insanı “tüm” sevgisine de ulaştırabilmektedir. Bu durumda ilk iki boyut da bir yandan kaynaşırken bir yandan açılır ve istem “tüm insanların sağlıklı ve mutlu yaşaması”na dönüşür.

Anne-yavru sevgisi, nesillerin kendilerinden sonrakilere, özellikle kendi genetiğini taşıyan sonrakilere yönelik ola ki programlanmış bu duygusal yönelimi, sınırlı insan ömrünün gündeme getirdiği “Benden sonra Tufan” düşüncesine kapılma olasılığını düşüren en baskın etkidir. Bencillikten özgeciliğe atılan bu ilk adım insanda idealist eğitim sürecinin başlangıç noktasıdır denilebilir. Başka bir deyişle toplumsal olarak mutlu bir yaşam için eğitimin başlangıç noktası, çeşitli nedenlerle genişletilebilir nitelikli, ebeveyn-yavru sevgisidir.

Hayvanlar genetik programlama altında yaşarlar ve yaşamları doğal dengeyi tehdit edebilecek bir nitelik taşımaz. İnsan yaşamı çok yönlü açılımlar gösterir. Yeni açılımlar giderek insan genetiğine işler ve daha da yeni açılımlara neden olurlar. Bu açılımların her bireyde gerek genetik gerekse deneyim bakımından farklılıklar göstermesi kaçınılmazdır. Bu bağlamda, insanın arzuladığı bir bütün olarak mutlu yaşamın eğitim ve bilgi aracılığıyla da erişilemeyeceği kolayca görülmüştür. Daha da acısı bilgiye erişime öncülük eden bir çok insan Prometheus’un akıbetine uğra(tıl)mışlardır. Yine de bilgi denilmesi ancak “bilgi için bilgi” istemi , yani pozitivizm ile gerçekleşir.

Bilginin tarihi gelişim sürecine bakıldığında Rönesans bir milattır denilebilir. Rönesans öncesi bilgi, kısa dönemler ve küçük erimler dışında, akıl değil nakil ağırlıklıdır. Naklin kaynağı insanın varlığını, varlığının nedenini, yaşamını, yaşadığı ortamı sorgulaması olabilir. Böyle bir sorgulama yetisi insanın programına eklenmiş olabilir. Bu tür bilgiler insana evrenden, evrende bulunan ve hatta insanın yaratıcısı olan varlık(lar)dan da gelmiş ve giderek bozulmuş, insan duygu ve düşüncesiyle kaynaşarak şekil değiştirmiş de olabilir. Ancak kaynağı bugün artık bilinmez olan bu naklin varlığını sürdürme nedeni insanın sezgisel düşünme edimidir.

Kızıldere’lilerin 20 bin yıl öncesinden günümüze taşıdığı inançlar bunun bir örneğidir ve onların on binlerce yıl yaşamlarına olanak tanımıştır. Evrenle ve dünyayla ilintili bu tür bilgilerin kaynağı hakkında burada daha ayrıntılı spekülasyonlara yer verilmeyecektir ancak tamamen uydurma olduklarını, sezgisel düşünme edimince

yadsındıklarını da düşünmek ve savlamak insanı çok küçümsemek olur. Kızılderiilerin küçümsenemeyecek varlıklar olduğunu şef Seattle'ın çevre kitaplarına girmiş söylevi hemen ortaya koymaktadır.

Rönesans başlangıcında çıkış noktası yine tüm bilinmezlerin bilinebilir hale getirilmesi istemidir. Bu geniş kapsamlı ereğin idealistlerce de, pozitivistlerce de taşındığı söylenebilir. Zaman içerisindeki gelişme ise yöntem açısından kapsam daraltma deney, kartezyen düşünce yönünde, felsefe açısından pozitivism yönünde olmuştur. Bilgi bilime, bilim teknolojiye kaynak olmuş ve sonuçta insan refahına yönelik olduğu savlanan, bu refahı yerel olarak sağlamayı başarmış ancak sürdürülebilirliğinden pek de emin olunamayan bir bilim-teknoloji sarmalı oluşmuştur.

Bu sarmalın, ola ki ancak kısa vadede sürdürülebilir nitelikli, başarısı;

- insanın Dünya üzerindeki yaygınlığını ve
- bu sarmalı en üst düzeyde elinde bulunduranların da saygınlığını artırmıştır.

İnsan bugün Dünya üzerindeki canlıların neredeyse tümüdür. Yaşayan 6 milyar dolayındaki insanın toplam ağırlığı yaklaşık olarak 400 milyon tonu, toplam hacmi is 400 milyon metreküpü bulmaktadır. Sayıca ondan çok daha fazla olan mikro ve mini organizmaların da, hacimce ondan çok daha büyük olan fil ve balina benzeri canlıların da bu konuda insanla yarışmaları olası değildir. Diğer tüm canlıların toplam olarak insanla yarışmaları da artık pek olası değildir. Bu durum tüm yaşamış ve yaşayanlarının toplam hacmi Dünya'nın ancak küçük bir dağı kadar olan insanı Dünya ile özdeşleştirmekte ve her ikisinin de birbirlerinin kaderi üzerinde oldukça etkin olabileceğini anımsatmaktadır.

Kazanılan saygınlık ise tüm insanlığa örnek olmuştur ve belki de onu hatalı yönlere doğru çekebilecek bir potansiyele sahiptir. Goethe'nin "der Faust" da anlattığı gibi, var olan bir bataklık kurutulmuştur ve üzerinde insan yaşamı kondurulmuştur. Bu olay Faust'un sonu olduğu gibi, bu bataklığın kurutulmasının sürekliliği sağlanamaz ise, tüm insanlığın sonu da olabilir. Burada gereksinimiz Goethe'nin son sözlerinde vurgulanmaktadır: "Işık, daha fazla ışık!"

Bilgi, daha fazla bilgi! Uzun erimli sezgisel bilgi ile, kısa erimli kartezyen bilginin aralarındaki boşlukları doldurabilecek kadar bilgi.

Tüm edindiğimiz bilgilere rağmen;

- Dünya iç dinamiği üzerinde etkinliğimizin önemli ölçüde olamayacağı,
- Evren dinamiğinde etkin olamayacağımız ve
- Kendi genetiğimiz üzerinde oynamayı pek istemeyeceğimiz

hemen hemen kesindir.

Edindiğimiz bilgileri sağlıklı bir biçimde kullanmamıza engel olan genetiğimizin değiştirilmesi üzerinde geçmişte düşünceler olmuştur. Bu konuya en erken değinen yazılı belgede, yüce Kuran'da, bir ayet "Sizi sizden daha hayırlılarıyla değiştirebilirdik, ..." der. Mealden de anlaşılacağı üzere böyle bir değiştirme vuku bulmamıştır.

Bu konuda bizim pratiğimiz ise hiç de iç açıcı olamamıştır. 1900 ler başlangıcında biyoloji önderlerinin, özellikle Alexis Carrel'in, gündeme taşıdığı düşünceler Hitler ile oldukça istenmeyen bir pratiğe dönüşmüş ve olumlu pratik de henüz gerçekleşmekten oldukça uzak bir durumdadır. Bu konuda bilimsel yetkinliğimiz gelişse de, duygularımızın bu bağlamda bir pratiği genel kabullenmeye yönelteceği pek sanılamaz.

Genetik değişimimiz, uzun vadeli de olsa, hedeflenmeli ve yine giderek genetiğimizi etkileyen eğitim yoluyla olmalıdır.

Anımsanması gereken bir husus da giderek kolaylaşan bir yaşama yola açan uzun yılların bize bedensel gücümüzden bazı özellikleri kaybettirdiğidir. Tüm bu nedenlerle insan eğitimi, birbirleriyle izdüşümlü 3 ana ekseninde sürdürülmek durumundadır:

1. Beden eğitimi.
2. Kısa erimli (kartezyen) düşünme becerisi eğitimi.
3. Uzun erimli (sezgisel) düşünme becerisi eğitimi.

Bu üç eğitim gerçekte birbirleriyle sarmal yapıdadırlar ancak son ikilinin bağları göreceli olarak daha güçlüdür. **Kısa erimli Kartezyen bilginin sınırları, iyimser düşünülduğünde, uzun erimli sezgisel bilgi olacaktır denebilir ve bu nedenle “bilgi, daha çok bilgi” için çaba harcamak anlamlı bulunabilir.**

3. Otomasyon

Rönesans'tan hemen sonra başlayan ve ileri olarak nitelendirilen toplumların bugünkü refah düzeylerinin temlinde toplumsal işbölümü bulunmaktadır. Enerji bu işbölümünü kolaylaştırmış, otomasyon ise işbölümünde neredeyse insanın yerine geçebilecek kaliteli makine emeği yaratmıştır. Bu şekilde, son yüzyılın, günahıyla-sevabıyla yaratıcısı olan otomasyon ile toplumsal üretim daha da artmıştır.

Tarım makineleşmiştir ve giderek otomatikleşmiştir, otomatikleştirilmesi sürdürülmektedir. Bugün ABD'de karlılığı yüksek olan hayvan bakıcılığında hayvan sayısı 1000 dolayındadır.

İmalat sanayi otomasyonun rüzgarını almış ve pupa yelkene geçmiştir. Ofisler de aynı durumdadırlar.

Otomasyonun henüz tamamıyla kol gezemediği iki alan sağlık ve eğitimidir. Gelişmiş ülkelerde bile eğitimde otomasyon henüz çok ileri düzeylere erişememiştir. Bunun nedeni geliştirilen programların henüz istenen gelişmişlik düzeyinden uzak oluşudur ve geliştirilecek göreceli olarak daha iyi bir program dışsattım potansiyeli taşımaktadır.

4. BDE (Bilgisayar Destekli Eğitim)

İlk çağlarda Usta_Çırak yöntemi ile kısıtlı olarak gerçekleştirilebilen eğitim, enerji kullanımı ve ulaşım olanaklarının artması ve toplumsal işbölümünün çekici gücüyle giderek kitlesel bir yapı kazanmıştır. Kitlesel eğitiminin ise verimi düşüktür.

Bu verim Gauss dağılımı yaklaşık olarak kesikli-çizgisel kabul edilirse

- Bu dağılımın ortasında yer alan bir eğitici
- Bu eğiticinin kendi becerisini neredeyse tam olarak kullanabileceği bir ortam
  - 20-30 kişilik sınıflar
  - Yan koşulları eğitime uygun öğrenciler
  - Uygun eğitim araç ve gereçlerinin erişilirliliği vb.

% 50 dolaylarında olmalıdır.

Dağılımın çizgisel olmayışı, orta noktalarda tepeye doğru dolgunluğu, verimi yaklaşık %65-70 dolaylarına taşır.

Ancak bu bağlamda dikkate alınması gereken başka hususlar da vardır:

- Becerileriyle orantılı eğitim alamayan üstün yeteneklilerin topluma olası katkılarının kaybı çizgisel değildir ve ola ki çok yüksek katkıları söz konusu olabilecek kişiler bu ortamda kaybolup gitmektedirler.

- Eğitimden oldukça düşük düzeyde yararlandıkları halde, sistemin hatalarının dikkate alınması, kişinin topluma kazandırılması, ailelerin etkisi gibi çeşitli nedenlerle, eğitimden geçtikleri varsayılan kişiler oldukça önemli konumlara gelebilmekte ve bu konuların gereğini yerine getirememektedirler.

Maliyet açısından bakıldığında ise görülen durum şöyle özetlenebilir:

1. 30 kişilik sınıflarda haftada 35 saat ders görmesinin bir aylık maliyetinin alt sınırı, bir öğretmenin haftada 17.5 saat ders vermesi yan koşulu ile, iki öğretmenin aylık ücretidir. Bu değer bugün için Türkiye koşullarında 1500 \$ olarak düşünülebilir.
2. Bilgisayar sınıflarında ise bu alt sınır 30 bilgisayarın aylık amortismanıdır. Bugün için değeri 500 \$ dolaylarında düşünülebilir.

Bu durumda, ilk bakışta bilgisayarın öğretmenin yerini tam olarak alması halinde, öğretmen aylıklarının düşük olduğu ülkelerde bile maliyet / performans oranı açısından önemli bir kazanım oluşturabileceği düşünülebilir. Daha ayrıntılı bir irdeleme ise avantaj ve dezavantajların sıralanmasını gerektirir.

Avantajlar:

- Düşük maliyet alt sınırı
- Bilgisayarla erken yaşlarda tümleşme ve onu etkin kullanabilme olanağı
- Üniversal eğitim
- Üniversal sınav
- Üniversallik ile birlikte bireysellik, birey gereksinimlerini geniş ölçüde dikkate alabilme olanağı
- Derslik kadar evde de neredeyse aynı olanaklara sahip olabilme durumu
- Öğrenci zorunlu olarak aktif
- Hataların anında algılanıp düzeltilmesi olanağı
- Simülasyon ve animasyonlardan yararlanma olanağı
- Diğer uzaktan öğretim olanaklarından yararlanabilme olanağı
- Ağ olanaklarından yararlanma, en iyi öğretim sitelerine göz atabilme olanağı
- Bilgisayar belleğinden yararlanma olanağı
- Bilgisayar hesap hızından yararlanma olanağı

Dezavantajlar:

- Küçük yaşlardaki öğrenciler üzerinde uygulanamaz
- Öğretmen varlığının öğrenci üzerindeki olumlu baskısı kaybolur
- Program (bilgisayar yazılımı) çok karmaşık
- Sistem (yazılım ve donanım) sürekli güncellenmeli
- Gauss dağılımında yeri en sol ve sağ bölgelerde olan öğrencilere, özellikle en soldakilere erişim oldukça zor
- Birlikte öğrenimin oluşturabileceği zevk ve eğlencelerden yoksun ve neredeyse “mekanik”
- Bilgisayar ekranını kağıt, kitap kadar esnek kullanmak oldukça zor
- Ekranı sürekli bakmak oldukça rahatsız edici
- İşyerlerine (her insana çalışma olanağı sağlanmasına) tam anlamıyla dost değil

Tüm dezavantajların giderilmesi olanaksız olduğuna göre sistem zorunlu olarak hibrid (karma) olacaktır. Yani eğitimde hem öğretmen hem de bilgisayardan yararlanılması söz konusu olacaktır. Bunun için de adlandırılması “Bilgisayar Destekli Eğitim” olarak yapılmıştır.

5. Projeler.

Önerilen projeler Bilgisayar Destekli Eğitim projeleri olup bunlarla amaçlanan insanların yaptıkları işin bilgisayarla gerçekleşmesi değil, bilgisayar desteği ile insanların çok daha etkin eğitim verebilmelerinin sağlanmasıdır.

5.1 Proje-1 : Sokrat Yöntemi ile BDE

- **Öğretilmesi arzulanan konuları**
  - konuyu tümüyle kapsayan
  - pedagoji biliminin ortaya koyduğu sonuçları uygulayarak özenle seçilmiş
  - karmaşık soruların birden fazla alt sorulara dönüştürülerek basitleştirildiği
- sorular yöneltilerek, özellikle çok okumayı değil çabuk öğrenmeyi amaçlayan pragmatik insanlara öğretmeye yönelik
- gerektiğinde kademeli bir biçimde konuya ilişkin tarih, felsefe vb. bilgilerin kolay erişilebilir olarak bulunduğu
- kalabalık sınıflarda her öğrencinin
  - (nicemsel) yetenek – alan dağılımının uygun testlerle belirlenmesi ile kendi kişiliğine has eğitimi almasına yönelik
  - zamanın en etkin biçimde ve başkasını rahatsız etmeksizin kullanılmasını zorunlu kılan
- hemen her dersin bir sınav olarak değerlendirilebildiği
- yılda birkaç kez merkezi sistemle yapılabilecek sınavlara altyapı olarak elverişli
- öğretmene üzerinden gideceği konu ana hatlarını standart olarak sunup kendi becerisini üstüne eklemesini bekleyen
- basamaklı ve konuyu örten soruların çözülmesi sırasında konuyu öğreten
  - çözüm için gerekli tüm bilgilerin ilk bakışta görülebilir bir anlatım sayfasında bulunduğu
  - gerektiğinde 3-4 basamaklı yardım ve ipuçları içeren
- yıllar içerisinde müfredatına ilişkin on binlerce sorunun geliştirilmiş olmasından geniş ölçüde yararlanan
- bilgisayarın ve bilgisayar ağlarının konuyu öğretmekte etkin olarak kullanılabildiği

bir BDE projesidir.

- Proje yazılımı %70 ölçüsünde tamamlanmış durumda olup
- Lise 1 müfredatına ilişkin sorular % 60 ölçüsünde girilmiş durumdadır.

İlk sürüm, 2 CD içerisinde, Ekim 2006 başında piyasaya sürülebilecek konumdadır ve bunun gerçekleşmesine yönelik çabalar sürdürülmektedirler. Milli Eğitim Bakanlığı böyle bir çalışmadan yararlanmak isterse kendilerine tüm istenenler ücretsiz olarak aktarılabilecektir.

Söz konusu yazılım bu ilk gelişme aşamasında, artık çoğunlukla 25 dolayında bilgisayar sahibi okullara verilerek onların günün ve haftanın uygun saatlerinde sınavlara hazırlık aşamasındaki öğrencilere, makul ücret karşılığı, hizmet vermeleri sağlanabilir.

Bu durumda okul kendi giderlerine ufak da olsa bir katkı sağlayabilecek, uygun hizmeti ucuza satın alan öğrenci ise rekabetin itici gücünü biraz daha etkin ve adil olarak devreye sokabilecektir.

Gereksinme duyan öğretmenlerin yine makul ücretler karşılığında bilgisayarın bütünleyicisi olarak gereksinme duyan öğrencilere hizmet vermeleri de akılcı görülebilir ve buna ilişkin yasal düzenlemeler yapılabilir. Böylece kişi kendi uzman olduğu konuda hem hizmet verme hem de kendini geliştirme olanağına kavuşabilir.

5.2 Proje 2 : Bilgisayar Destekli Okuma-Yazma Öğretimi

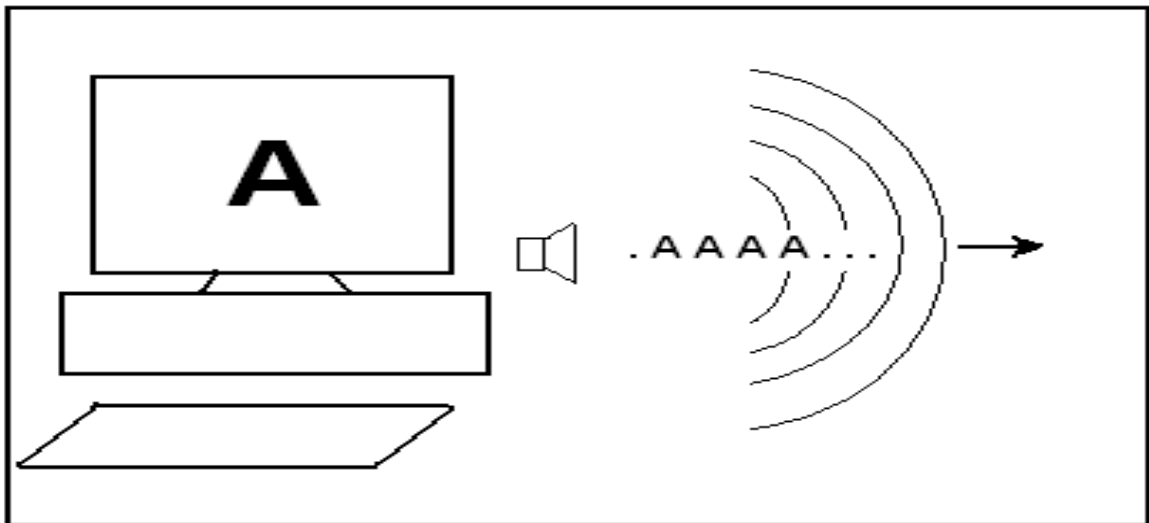
5.2.1 Projenin Özeti.

Yazar kendi çocuklarından bilmektedir ki çocuğun yeteneğine göre 3-6 yaş arasında bilgisayar desteği ile okuma yazma öğrenmesi olasıdır. Böyle bir durumda bilgisayar erişimi olan hemen tüm öğrenciler okula okuma yazma bilir durumda başlayacaklar ve öğretmen doğrudan bu taban üzerinde öğretime geçme olasılığına kavuşacaktır.

Türkçe, okunduğu gibi yazılır, yazıldığı gibi okunur oluşu nedeniyle böyle bir projenin ilk aşaması olmaya en uygun adaydır. Proje harflerin (ekranda gösterilerek) ve ilişkin seslerin (okunarak) tanıtılması, okunan harflerin klavye aracılığıyla bilgisayara girilmesi, hecelerin okunmalarının öğretilmesi ve okunan hecelerin yazılmalarının istenilmesi (girilen hecelerin seslerinin çıkarılarak gerekirse düzeltme istenmesi) olmak üzere 4 aşamalı düzenlenebilir.

1. Aşama: Harflerin ve İlişkin Seslerin Tanıtılması.

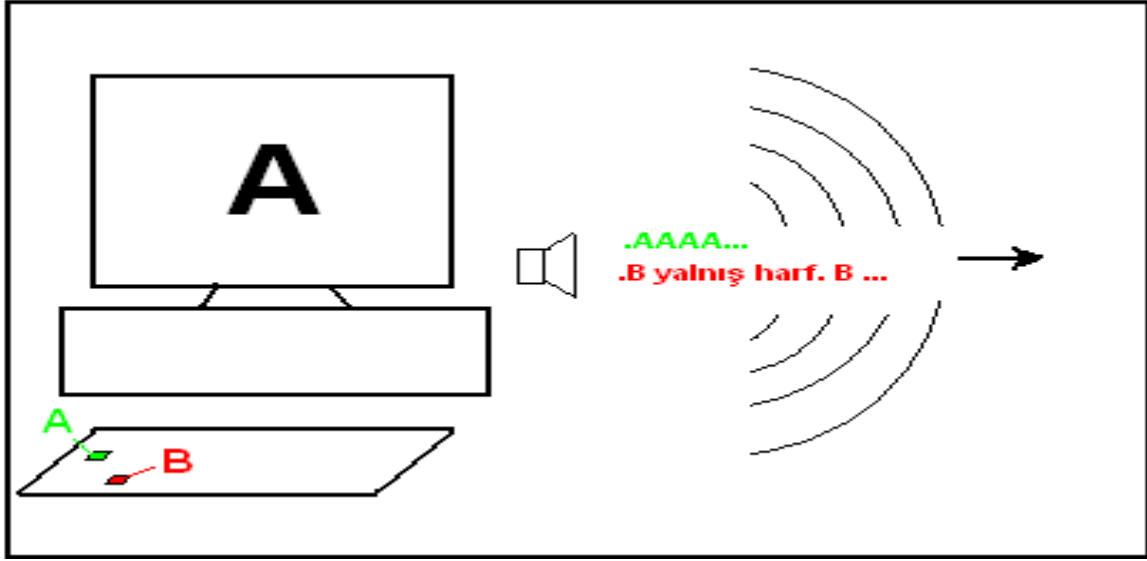
Bu aşamada, çocuk her tuşa bastığında, ünlülerden başlayarak, değişik harfler ekrana çıkacak ve ilişkin ses bilgisayar ses çıkışından ortama yayılacaktır.

2. Aşama: Ekranda Görülen Harfin Klavyeden Doğru Olarak Girilmesi.

Bu aşamada ekranda görülen harfin klavyeden girilmesi istenecek ve

- yanlış girişler girişe ilişkin ses + sesli uyarılarla belirtilecek,
- doğru girişlerde doğru ses yayınlanacaktır.

3. ve 4. aşamalarda, benzer şekilde, heceler ve sözcükler okutulacak ve yazdırılacaklardır.

İleri aşamalar eklenerek hızlı okuma ve yazma (10 parmak) teknikleri öğretilerler.

5.2.2. Proje Çalışanları.

Proje çalışanları

- başarılı ilköğretim öğretmenleri arasından seçilen öğretmenler ve
- bilgisayar yazılımcılarından

oluşturulacak bir ekip olacaktır.

Proje için Avrupa Birliğinden, Sokrates (uzantısı) programı çerçevesinde destek istenecek ve çalışan öğretmenlere bu kanaldan ek ücret sağlanacaktır.

Ayrıntılı iş-zaman planına bu aşamada gerek görülmemiştir.

Projenin bitiminin ardından okullar uygun zamanlarda dileyen ilköğretim öncesi çağıdaki çocuklara, ücret karşılığında, hizmet vermek için kullanılabilirler.

5.3. Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi

5.3.1 Projenin Özeti.

Şu anda piyasada

- basit LCD ekranlı, oldukça basit ve yalnızca tek bir amaca yönelik,
- ekranda somut cisimlere ait resimler gösterebilen ve

- bu cisimlerin yabancı dildeki karşılıklarını sesli olarak verebilir
- 500-2500 arasında sözcük içeren
- 200-300 YTL dolayında ederle satılır

sistemler bulunmaktadır.

Bu sistemlerin ederleri nerede ise bir Pentium III işlemcili PC dolayında iken, kullanım alanları kısıtlı, üzerlerine ek yapılması nerede ise olanaksızdır.

Aynı işin, uygun programlar geliştirilmesi halinde,

- Pentium IV ve ileri işlemcili PC sahibi olanlar için kendi PC'lerinin kullanımıyla,
- Diğerlerine ise söz konusu sistemle aynı edere son teknoloji (Pentium II veya III) olmayan veya II. El PC'ler sağlanmasıyla

çok daha esnek ve geliştirilebilir yapıda görülmesi olasıdır.

Proje söz konusu yazılımın çocuk yapısına en uygun bir şekilde geliştirilmesi amacıyla, uzman öğretmenler ve yazılımcıların işbirliği ile hazırlanacaktır. 5.2.2'de söz edilen hususlar bu proje için de geçerlidirler.

5.4. Türk Milli Eğitim Müfredatının Yabancı Dil(ler)deki Eşdeğerinin Bilgisayar Destekli Olarak Verilmesi

5.4.1 Projenin Özeti.

- Dil insanların duygu ve düşüncelerini aktarmak amacıyla kullandıkları bir araçtır ancak onların özellikle soyutlaması bol alanlarda düşünme becerileri üzerine de doğrudan etki yapar.
- İlk sözcük bilgilerini doğal olarak kendi ana dilinde alan kişi daha sonraki gelişmesini doğal olarak bu sözcükleri kullanarak sürdürür.
- Farklı dillerde yalnızca sözcükler değil tümce yapıları da farklıdır ve bu bir başka dilin öğrenilen yeni sözcüklerle kolayca kullanılabilmesini engeller.
- Özellikle küçük çocuklar dil öğrenmeye çok yatkındırlar.

Tüm bu nedenlerle bu projede ana dilini belli ölçüde bilen, okuma yazmayı öğrenmekte olan veya yeni öğrenmiş çocuklara ana dilde verilen eğitimin, bilgisayar desteği ile, bir ikinci dilde eş(değer)inin verilmesi amaçlanmaktadır.

Proje söz konusu yazılımın çocuk yapısına en uygun bir şekilde geliştirilmesi amacıyla, uzman öğretmenler ve yazılımcıların işbirliği ile hazırlanacaktır. 5.2.1 ve 5.2.2'de söz edilen hususlar bu proje için de geçerlidirler.

EK-1

Kurtuluş Savaşı'ndan yaklaşık 100 yıl sonra, kendi iç dünyamızla aşırı derecede meşgul,

- Dünya'yı takip edememiş ,
- Ekonomimizin temel taşları olan insanımıza ve kaynaklarımıza kendi ulusal çıkarlarımız doğrultusunda sahip çıkarak onları yumuşak ve etkin bir planlama ile yönlendirememiş ve **maalesef üzerimizde etkin, yine beşeri, güçler tarafından yönlendirilmiş, sayın F.N. Çamlıbel'in tabiriyle "Maraşlı Seyhoğlu" gibi "Rüzgarın önüne kapılmış ..."**
- Japonya tarafından geliştirilip uygulanan Toplam Kalite Yönetimi benzeri, kendi özelliklerimize uygun ve dış dünyada yapılanlardan üstün yöntemler geliştirmeyi başaramamış

bir konumdayız. Ekonomimizin bugünkü haliyle kaynaklarımız satılmaya ve başkalarının işletilmeye mahkum, insanlarımızın önemli bir kısmı da idama (en iyi olasılıkla çağdaş bir köle gibi, insanca yaşanabilir bir düzeyin çok altında yaşamaya) mahkum. Darağacına çıkmış bu idam mahkumlarının ipinin neden çekilmediğini kendi kendimize sorduğumuzda alacağımız yanıt olsa olsa zamana bırakılmıştır veya daha uygun bir zaman ve zemin kovalanıyor olabilir.

Yaklaşık bir hafta kadar önce, İstanbul Ticaret Üniversitesi'nde bir sempozyumda benim karamsar tabloma karşı iyimser bir tablo savlayan sayın Ali ÇOŞKUN, Ersin ÖZİNCE ve Eser KARAKAŞ'ı dinleme olanağı buldum.

Sayın ÖZİNCE Türkiye'nin ABD'den sonra 2. ülke olarak, 2007 itibarıyla, Basel II uygulamasına geçeceğini ve tüm gelişmiş ülkelerde uygulanan Aglo-Sakson ilkelerle ekonomisini düzelterek aktardılar. Ben de kendilerine

- bu ilkeleri bulan ve bizden mutlaka daha iyi uygulayabilmekte/uygulayabilecek olan ülkelere karşı, kendi yapımızın özelliklerini tanımış ve buna uygun ekler yapmış olmaksızın, "topal eşekle" kervana katılarak, bize karşı dış ticaret açığı vermeyi bize bir lütuf olarak bile kabullenmeleri olası olmayan ülkelere karşı fazla oluşturabilmenin olanaksızlığını aktardım ve
- Atatürk zamanında, özellikle Cumhuriyet'in ilk 10 yılında, uygulanan özverili, idealist yaklaşımın tekrar gündeme gelebilme olasılığını sorarak maalesef olumsuz yanıt aldım. (Yanıt "Bu artık olası değil" idi.)

Sayın ÖZİNCE'nin saptaması kesinlikle doğrudur: Atatürk'ü bitiren Atatürk'çülerle artık ona has yöntemler uygulanamayacaklardır. Ve kendilerince Atatürk'ten deneyimli ve akıllı Atatürk'çüler , Anglo-Sakson'lardan daha deneyimli ve akıllı Anglo-Saksonlar olarak bir yere varmak olası değildir, Atatürk devrimlerine, temel ilkelerden vazgeçilmeksizin, globalleşmenin gerektirdiği ekler yapılabilir. Artık "ithal ikamesi"nden vazgeçmiş ve "rekabetçi olabileceğimiz alanlara" yönelmiş olduğumuza göre kendi kendimizi ve kaynaklarımızı,

- Ya istiklal ya ölüm ve
- Milleti kurtaracak olan yine milletin kendisidir

ilkeleri doğrultusunda eğitilmiş-tümleşik bir toplum olarak yönetmeyi başarmaksızın İstiklal Savaşı ile kazanılanların en azından bir kısmını satmaktan başka bir yere de varılamayacaktır ve bunu az ileride matematik ile göstermeye çaba harcamaktayım.

Sn. KARAKAŞ geçen sene 1 milyona yakın yeni işyeri açıldığını aktardılar. Ben de kendilerine bunun için yapılan harcamaların tutarını sordum ve 100 milyar \$ dolayında olduğu yanıtını aldım. Bunun anlamının

- yatırımların hizmet sektörü ve emek yoğun getirisi düşük sektörlerle yatırım yapılabilmiş olması şeklinde anlaşılabilceğini aktararak
- bizim bu yaptığımız yatırımları gerçek profesyoneller olarak yönetmediğimizi ve getirisinin bu nedenle de düşeceğini aktarmak amacıyla
- “Hangi profesyonellerin iş başında olduğu demokratik ülkede sn Nüket YETİŞ gibi bir “mrs. almost Nobody” nasıl bir ODTÜ birincisi Chicago Ph. D.’sini yıllarca özenle emek verdiği işinden edebilir” sorusunu yönelttim.

Beklediğim yanıtı aldıktan sonra ek olarak

- “Bu soruyu neden bana soruyorsunuz? sorusunu aldığım için ve
- örnek tekil olmayıp kendi kendimize geniş ölçüde zarar verecek kadar yaygın olduğu için

soruyu, kendi öz kardeşi 7 yıllık çabanın ardından pes ederek hicret etmek zorunda kalmış, sn. AKP kurucusu dostuma, iletilirse sn. Bakana ve iletilirse sn. Başbakan’a da , ülkem için harcadığım bunca çabaya karşın hakkım olduğunu düşünerek, yöneltiyorum.

Bu noktada değişik yayın kuruluşlarından ve sempozyumdan edindiğim bilgileri aktararak eğitilmiş bir tümleşik toplum olmaksızın çıkamayacağımız çıkmazı biraz daha açıklamak istiyorum: Bugün;

- yaklaşık 450 milyar \$ dolayında bir GSMH’ya ulaştığımız doğru olsun,
- bu sene 20 milyar \$’ı doğrudan yatırım olmak üzere 50 milyar \$ dolayında bir yabancı sermaye ülkemize gelmiş olsun,
- 10 milyar \$ dolayında net bir turizm getirimiz olsun ve
- 2006 yılı dışalımımız 120 milyar \$, dışsatımımız 80 milyar \$ olsun.

Bu durumda,

- değeri yaklaşık 800 milyar \$ olan 400 milyon dönüm tarım arazisinden yaklaşık 40 milyar \$, değerinin %5 i , elde etmiş oluruz ki bu ,
- yaklaşık 150 milyar \$ dolayında olabilecek sanayimizin yaklaşık 2,5 trilyon \$ değerinde olduğuna işaret eder.

Tüm bunlar ise bugün, sanayi de tarıma kıyasla daha verimli ve hizmet sektöründe de her ikisinden daha verimli olarak, yaklaşık 6 trilyon \$ değerinde bir mal varlığıyla ve 200 milyar \$ dolayında bir borç ile yılda 450 milyar \$ üretebilen bir toplumuz demektir.

Dış borçlarımız ise , yüzde 50 dolaylarında kamu borcu olmak üzere 170 milyar \$ dolayındadır ve yaklaşık 20 milyar \$ yıllık faiz ödemek durumundayız.

- Sıcak para girişi 20 yılda toplam 200 milyar \$ olsun ve bu paraya net olarak hiç bedel ödememiş olalım.
- Doğrudan yabancı sermaye girişi 20 yılda 700 milyar \$ olsun ve bu para da hiç geri ödeme yapılmaksızın yurtiçinde kalmış olsun.
- Büyüyen dışsatımla orantılı olarak artan cari açığı her yıl 3 milyar \$ dolayında azaltarak 20 yılda sıfırlamış olalım.
- Yılda ortalama %4 reel büyümeyi de gerçekleştirelim.

Bu koşullar altında 20 yıl sonra 10-12 trilyon \$ dolayında malvarlığıyla 800 milyar – 1 trilyon \$ dolayında değer üreten, 1 trilyon \$ borçlu veya mal varlığının % 10'u satılmış bir millet oluruz.

Durumun daha da vahim olması,

- Sıcak paraya 50 milyar \$ ödemiş olmamız ancak bunun karşılığının yabancılarca elde tutuluyor olması ve yurt dışına çıkmamış olması
- Gelen yabancı sermayenin yılda %10 kazanarak bunu yine yatırımla değerlendirip yurtdışına aktarmaması (bu durumda 1. yıl gelen 35 milyar \$ 20 . yılda 6 ile çarpılıp 210 milyar \$ olacaktır ve ortalamada 350 milyarın 3 ile çarpılması ile 1 trilyon \$ lık malvarlığı daha yabancılar hanesine yazılacaktır).
- Cari açığın 20 yılda sıfırlanmış olması

ile olasıdır ve süreç malvarlığımızın %20 satılmış olması anlamına gelir.

Daha da kötü senaryolar olasıdır ve böyle haller de malvarlığımızın 20 yılda 1/3 oranında satılması ile sonuçlanabilirler.

Tabii en kötü ve altından çıkılamayacak senaryo paraların gelmeyişi veya gelenin hemen çıkması halidir ve bunu önlemenin akılcı yolu eğitilmiş insan gücüne sahip olmaktır. Eğitilmiş ve ucuz emek sermayeyi mutlaka çeker.

İyi denilebilecek senaryolarda bile malvarlığımızı ve değerlerimizi çağdaş Dünya'ya karşı savunma ve süreci en az düzeyde kayıpla atlatabilmek ancak üç devletçe desteklenmesi gerekliliği kabul edilen alanda başarı göstermekle olasıdır: Eğitim, sağlık ve adalet. Bunlar içerisinde de eğitim çok önemlidir çünkü güçlü bir eğitim diğerlerini daha kolay erişebilir hale getirecektir. En azından "bunu destekleyecek kadar adaletin" en kısa sürede sağlanması koşulu ile!

Doğal olarak eğitim ancak bir nesil sonra sonuç verebilir ama satılan satılmıştır, satılmaya mahkum olanlar da bellidir. Bu trendi tersine çevirebilecek olan ancak gelecek nesildir ve bugün etkin çalışma yaşamı içerisinde olan nesil gelecek nesle kaybedilenlerin yeniden kazanılabilmesine yönelik zemin hazırlayabilir.

Eğitilmiş kişi bir yörüngeye konulmak üzere hızlandırılmış bir roket gibidir. Uygun açıyla uygun konuma doğru yönlendirilmezse ya kaçır gider, ya yanar biter, ya da oldukça hasar görmüş olarak yere düşer. Yörüngeye uygun hızı olmayanları o yörüngede tutmak için de bir dolu kaynak harcanır. Bu nedenle gelecek yılların kaynaklara ve olası Dünya konjüktürüne uygun olarak planlanması ve seçme-eğitme-yerleştirme işlemlerinin aşiret değil devlet felsefesi ile yapılması (adalet) mutlaka gereklidir.